

[Time: 2 Hours]

[Marks: 60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. All questions are compulsory and carry 15 marks each.
 2. Working notes should form part of your answer.
 3. Proper presentation and neatness is essential.
 4. Use of simple calculator is allowed.

1. Dinesh Ltd. desires to estimate working capital requirement for 2018-19 when expected annual output is 2,60,000 units. 15

The Sales Price is ₹ 200 per unit. The proportion of cost of material – 40%, wages – 20%, overheads – 20% and profit margin – 20%. The other data :

1. Stock holding of materials and finished goods is kept equal to two weeks' requirement.
2. Processing time is one week.
3. Time lag in payment of wages and overheads is two weeks each.
4. Credit period allowed to customers and enjoyed from suppliers is two weeks.
5. Cash transactions are 20% for sales and 40% for purchases.
6. Cash and bank balance requirement is ₹ 25,000.
7. Contingency provision to be maintained @10% of net working capital.
8. Production and sales are evenly spread throughout the year.
9. Debtors are to be valued at selling price.
10. Assume 52 weeks in a year.

You are required to estimate the working capital requirement.

OR

1. Jayesh Ltd. has requested for a statement showing the working capital required to finance a level of activity of 4,50,000 units output for the year. The cost structure for the company's product for the said activity level is as follows : 15

Particulars	Cost per unit (₹)
Raw Materials	30
Direct Labour	20
Overheads	40
Total Cost	90
Profit	10
Selling Price	100

1. Past trend indicates that raw materials are held in stock on an average for three months.
2. Work-in-progress will approximate to half a month's production.
3. Finished goods remain in warehouse on an average for two months.
4. Suppliers of materials extend one month's credit.

2

5. Two month's credit normally allowed to debtors.
 6. A minimum cash balance of Rs. 50,000 is expected to be maintained.
 7. Wages and overheads are outstanding for a month.
 8. The production pattern is assumed to be even during the year.
 9. Debtors are to be valued at selling price.
- Prepare the statement of working capital requirement.

2. Following are summarized Balance Sheets of Gauresh Ltd. as on 31st March, 2017 and 2018.

Balance Sheets as on 31st March,

Liabilities	2017 (₹)	2018 (₹)	Assets	2017 (₹)	2018 (₹)
Equity Share Capital	20,00,000	25,00,000	Goodwill	5,00,000	5,00,000
General Reserve	2,00,000	2,50,000	Land & Buildings	31,00,000	37,90,000
Profit & Loss A/c	5,00,000	6,00,000	Machinery	7,50,000	6,00,000
Bank Loan	17,00,000	19,00,000	Furniture	1,00,000	80,000
Current Liabilities	10,00,000	10,80,000	Inventories	4,00,000	7,50,000
Provision for Tax	50,000	1,00,000	Accounts Receivable	6,00,000	8,00,000
Proposed Dividend	1,00,000	1,50,000	Cash and Bank	1,00,000	60,000
Total	55,50,000	65,80,000	Total	55,50,000	65,80,000

Additional information :

- a) Depreciation charged during the year ended 31st March, 2018 was ₹ 40,000 on Furniture, ₹ 1,20,000 on Machinery and ₹2,00,000 on Land & Buildings.
- b) Part of Machinery was sold for 1,50,000 at a loss of 40,000, during the year ended 31st March, 2018.
- c) During the year ended 31st March, 2018 dividend was paid Rs. 1,00,000 and Income Tax paid ₹ 50,000.

You are required to prepare Cash Flow Statement as per AS-3 (Use indirect method).

OR

2. Following are the summarized Balance Sheets of Jignesh Ltd.

15

Balance Sheets as on 31st March,

Liabilities	2017 (₹)	2018 (₹)	Assets	2017 (₹)	2018 (₹)
Equity Share Capital	10,00,000	10,00,000	Goodwill	25,000	----
General Reserve	2,50,000	3,00,000	Premises	10,00,000	9,50,000
Profit & Loss A/c	1,52,500	1,53,000	Machinery	7,50,000	8,45,000
Bank Loan	3,50,000	3,10,000	Equipments	90,000	81,000
Accounts Payable	5,50,000	4,62,500	Inventories	2,00,000	1,48,000
Provision for Taxation	1,68,500	1,52,500	Accounts Receivable	4,00,000	3,20,000
			Cash	6,000	14,000
			Bank	---	20,000
Total	24,71,000	23,78,000	Total	24,71,000	23,78,000

Other information :

- Interim dividend of ₹50,000 was paid during the year.
 - Depreciation on premises was provided @ 5%.
 - Machinery of ₹150,000 was acquired during the year ended 31st March, 2018.
 - Income tax provision for the year was ₹ 150,000.
- You are required to prepare Cash Flow Statement as per AS-3 (Use indirect method).

3. Kitu Ltd. is considering the following investing plan for the project. 15

Investment cost	: ₹ 1,00,000
Estimated life	: 5 years
Expected sales per year	: ₹ 150,000
Production cash expenses (per year)	: ₹ 60,000
Income Tax Rate	: 30%

Net present value of Rs. 1 @ 10% discounting factors is as follows :

Year	1	2	3	4	5
Present value factors	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

From the above information calculate the following :

- Pay Back Period
- Net Present Value
- Profitability Index.

OR

3. Aditi Ltd. is considering purchase a machine of which two brands are available in the market. GPX machine costing ₹2,00,000 and NPX machine costing ₹ 3,00,000. 15

In comparing profitability of machine a discounted rate of 10% is to be considered. Expected profit after tax and before depreciation are as follows :-

Year	1	2	3	4	5
GPX machine profit	40,000	60,000	80,000	1,00,000	90,000
NPX machine profit	80,000	1,00,000	1,40,000	1,50,000	1,30,000

Indicate which machine would be more profitable under following methods :-

- Pay Back Period Method
- Net Present Value Method
- Pay Back Profitability Method.

4

4. (A) Rewrite the complete sentence and state whether it is true or false : 08

1. Cash flow statement is prepared as per AS-11
2. Refund of Income Tax is a cash flow from financing activities.
3. Working capital is excess of current asset over fixed assets.
4. Purchase of machinery is an operating activity.
5. Income earned from activities other than normal business is non-operating income.
6. In pay back period method, the annual cash inflow means net profit after tax plus depreciation.
7. Profit on sale of fixed assets in operating activities.
8. Increase in bills payable results in decrease in operating profit.

(B) Match the following items in Column 'A' with most appropriate item in Column 'B' and rewrite : 07

Column A

1. Net working capital
2. Sale of Investment
3. Subsidy from Government
4. Interest on loan
5. Temporary working capital
6. Increase in creditors in cash flow statement
7. Advance paid to suppliers

Column B

- a) Financing activities
- b) Cash inflow of operating activity
- c) Result in increase in working capital
- d) Qualitative concept
- e) Current Assets
- f) Investing activities
- g) Seasonal working capital

OR

4. Write short notes on the following (**any three**) : 15

1. Cash flow from financing activities
2. Permanent working capital
3. Profitability index
4. Margin of safety
5. Salvage value.

५
(मराठी रूपांतर)

(२^१/२ तास)

(एकूण गुण ७५)

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. त्यांना प्रत्येकी १५ गुण आहेत.
 २. कृती नोंदीचा तुमच्या उत्तरात समावेश करा.
 ३. योग्य सादरीकरण व नीटनेटकेपणा आवश्यक आहे.
 ४. साधे गणकयंत्र वापरावे.
 ५. इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. दिनेश लि. यांना २०१८-१९ या वर्षासाठी वार्षिक उत्पादन २६०००० नग करण्यासाठी अपेक्षित खेळते भांडवल किती १५ लागेल हे जाणण्याची इच्छा आहे.

प्रती नग विक्री किंमत ₹ २०० असेल. परिव्ययाची विभागणी कच्चा माल - ४०%, मजुरी - २०%, उपरी परिव्यय- २०% आणि नफा-२०%. इतर तपशील :-

- १) कच्चा माल व तयार मालसाठी दोन आठवड्यांच्या गरजेएवढा साठवून ठेवला जातो.
- २) उत्पादन प्रक्रियेस एक आठवडा लागतो.
- ३) मजुरी व उपरी परिव्यय दोन आठवड्यांच्या अंतराने अदा करण्यात येतात.
- ४) ग्राहकांना दिलेली उधारी व पुरवठादारांकडून मिळणारी उधारी दोन आठवड्यांची असते.
- ५) रोखीने होणारी विक्री २०% व खरेदी ४०% इतकी असते.
- ६) रोख व बँक शिल्लक ₹ २५००० असणे गरजेचे आहे.
- ७) अकस्मात निधी निव्वळ खेळत्या भांडवलाच्या १०% राखण्यात याव.
- ८) उत्पादन व विक्री वर्षभर समसमान विखुरलेली असते.
- ९) ऋणको विक्री किंमतीने काढावेत.
- १०) वर्षात ५२ आठवडे आहेत असे गृहीत धरा.

वरील माहितीवरून तुम्हाला अंदाजीत खेळते भांडवल काढावयाचे आहे.

किंवा

१. जयेश लि. यांनी वार्षिक ४५०००० नग उत्पादन करावयास लागणारे अपेक्षित खेळते भांडवल काढून देण्याची विनंती १५ केली आहे. परिव्यय तक्ता तपशील खालील प्रमाणे :-

तपशील	परिव्यय प्रती नग ₹
कच्चा माल	३०
प्रत्यक्ष मजुरी	२०
उपरी परिव्यय	४०
एकूण परिव्यय	९०
नफा	१०
विक्री किंमत	१००

६

- १) पुर्वाश्रमीच्या अनुभवानुसार कच्चा मालसाठा सर्वसाधारणपणे तीन महिन्यांच्या आवश्यकतेऐवढा ठेवण्यात येतो.
- २) उत्पादन प्रक्रियेसाठी साधारणतः अर्ध्या महिन्याचे उत्पादन असते.
- ३) तयार मालसाठा गोदामात दोन महिन्याएवढा ठेवला जातो.
- ४) कच्च्या मालाचे पुरवठादार एक महिन्याची उधारी देतात.
- ५) ग्राहकांना साधारणपणे दोन महिन्याची उधारी दिली जाते.
- ६) कमीत कमी ₹ ५०००० रोख शिल्लक राखली जाते.
- ७) मजूरी व उपरी परिव्यय एक महिन्याची देय असते.
- ८) उत्पादन व विक्री वर्षभर समसामन असते.
- ९) ऋणको विक्री किंमतीने काढावेत.

वरील माहितीवरून अंदाजीत खेळते भांडवलपत्रक तयार करा.

२. गौरेश लि. यांचे ३१ मार्च, २०१७ व २०१८ चे संक्षिप्त ताळेबंद खाली दिले आहेत.

३१ मार्च..... आखेरचे ताळेबंद

देयता	२०१७	२०१८	मालमत्ता	२०१७	२०१८
समभाग भांडवल	२०,००,०००	२५,००,०००	नावलौकीक	५,००,०००	५,००,०००
सामान्य राखीव निधी	२,००,०००	२,५०,०००	जमीन व इमारत	३१,००,०००	३७,९०,०००
नफा-तोटा खाते	५,००,०००	६,००,०००	यंत्रसामग्री	७,५०,०००	६,००,०००
बँक कर्ज	१७,००,०००	१९,००,०००	फर्निचर	१,००,०००	८०,०००
चालु देणी	१०,००,०००	१०,८०,०००	मालसाठा	४,००,०००	७,५०,०००
आयकर तरतूद	५०,०००	१,००,०००	येणे खाती	६,००,०००	८,००,०००
प्रस्तावित लाभांश	१,००,०००	१,५०,०००	रोख व बँक	१,००,०००	६०,०००
एकूण	५५,५०,०००	६५,८०,०००	एकूण	५५,५०,०००	६५,८०,०००

अधिक माहिती :

- अ) ३१ मार्च २०१८ अखेरच्या वर्षात फर्निचरवर ₹ ४००००, यंत्रसामग्रीवर ₹ १२०००० व जमीन आणि इमारत यांवर ₹ २००००० घसारा आकारण्यात आलेला आहे.
 - ब) यंत्रसामग्रीचा काही भाग ३१ मार्च २०१८ या वर्षात ₹ १५०००० ला विकण्यात आला असून त्यात ₹ ४०००० चे नुकसान झाले.
 - क) ३१ मार्च २०१८ या वर्षात ₹ १००००० लाभांश व ₹ ५०००० आयकर अदा करण्यात आला.
- वरील माहितीच्या आधारे अप्रत्यक्ष पद्धतीने नुसार ३१ मार्च २०१८ अखेरचे रोख प्रवाह पत्रक तयार करा.

किंवा

२. जिनेश लि. यांचे संक्षीप्त ताळेबंद खालील प्रमाणे :

१५

३१ मार्च आखेरचे ताळेबंद

देयता	२०१७ (₹)	२०१८ (₹)	मालमत्ता	२०१७ (₹)	२०१८ (₹)
समभाग भांडवल	१०,००,०००	१०,००,०००	नावलौकिक	२५,०००	----
सामान्य राखीव निधी	२,५०,०००	३,००,०००	इमारत	१०,००,०००	९,५०,०००
नफा-तोटा खाते	१,५२,५००	१,५३,०००	यंत्रसामग्री	७,५०,०००	८,४५,०००
बँक कर्ज	३,५०,०००	३,१०,०००	साधनसामग्री	९०,०००	८१,०००
देणी खाते	५,५०,०००	४,६२,५००	मालसाठा	२,००,०००	१,४८,०००
आयकर तरतूद	१६८५००	१,५२,५००	येणे खाती	४,००,०००	३,२०,०००
			रोख	६,०००	१४,०००
			बँक	---	२०,०००
एकूण	२४,७१,०००	२३,७८,०००	एकूण	२४,७१,०००	२३,७८,०००

इतर माहिती :

(अ) चालु वर्षात ₹ ५०,००० अग्रीम लाभांश देण्यात आला.

(ब) इमारतीवर ५ टक्के घसारा आकारण्यात आला आहे.

(क) ३१ मार्च २०१८ अखेरच्या वर्षात ₹१,५०,००० ची यंत्रसामग्री खरेदी करण्यात आली.

(ड) चालु वर्षासाठी ₹१,५०,००० ची आयकर तरतूद करण्यात आली.

वरील माहितीच्या आधारे अप्रत्यक्ष पद्धतीने नुसार ३१ मार्च २०१८ अखेरचे रोख प्रवाह पत्रक तयार करा.

३. किटू लि. खालील प्रकल्पात गुणवणूक करण्याचे नियोजन करित आहे.

१५

गुंतवणुक किंमत	:	₹ १,००,०००
अंदाजित आर्युमान	:	५ वर्ष
दरवर्षी अपेक्षित विक्री	:	₹ १५०,०००
रोख उत्पादन खर्च (दर वर्षी)	:	₹ ६०,०००
आयकर दर	:	३०%

१०% दराने रू १ चे कसर घटक निव्वळ सद्यमूल्य खालीलप्रमाणे आहे.

वर्ष	१	२	३	४	५
सद्य मूल्य घटक	०.९०९	०.८२६	०.७५१	०.६८३	०.६२१

वरील दिलेल्या माहितीवरून खालील बाबी काढा :

१. परतावा कालावधी पद्धत
२. निव्वळ सद्यमूल्य पद्धत
३. नफा निर्देशांक.

किंवा

८

३. अदिती ली. बाजारात उपलब्ध असलेल्या GPX यंत्र किंमत रू २,००,००० व NPX यंत्र किंमत रू ३,००,००० या दोन १५ यंत्रापैकी एक यंत्र खरेदी करू इच्छिते आहे.

दोन्ही यंत्राची नफ्याची तूलना १०% भांडवली कसरीने अपेक्षित आहे.

अपेक्षित करोत्तर व घसारापूर्व नफा पुढील प्रमाणे आहे :-

वर्ष	१	२	३	४	५
GPX यंत्र नफा	४०,०००	६०,०००	८०,०००	१,००,०००	९०,०००
NPX यंत्र नफा	८०,०००	१,००,०००	१,४०,०००	१,५०,०००	१,३०,०००

खालील पद्धतीनुसार दोन्हीपैकी कोणते यंत्र फायदेशीर ठरेल ते दर्शवा :-

१. परतावा कालावधी पद्धत
२. निव्वळ सद्मूल्य पद्धत
३. नफा परतावा पद्धत.

४. (अ) संपूर्ण वाक्य पून्हा लिहून, ते चूक की बरोबर ते सांगा.

०८

१. रोख प्रवाह पत्रक AS-11 या नुसार तयार करतात.
२. आयकर परतावा हा आर्थिक क्रियेपासून आलेला रोख प्रवाह आहे.
३. खेळते भांडवल म्हणजे स्थिर मालमत्तेपेक्षा अस्थिर मालमत्ता जास्त असणे हे होय.
४. यंत्र खरेदी ही कार्यवाहीन क्रिया होय.
५. साधारण व्यवसाय क्रियेशिवाय अन्य क्रियेपासून मिळणारे उत्पन्न हे व्यावसाया व्यतीरीक्त उत्पन्न गणले जाते.
६. परतावा कालावधी पद्धतीत वार्षिक रोख आंतरप्रवाह म्हणजे करोत्तर निव्वळ नफा वजा घसारा होय.
७. स्थिर मालमत्ता विक्रीपोटी झालेला नफा हा कार्यवाहीन क्रियेत मोडतो.
८. देय हुंड्यातील वाढीमुळे कार्यवाहीन नफ्यात घट होते.

- (ब) 'अ' स्तंभातील घटकांशी 'ब' स्तंभातील अगदी योग्य विकल्पाची निवड करून जोड्या जुळवा व पून्हा लिहा:

०७

स्तंभ अ

स्तंभ अ

१. खेळते भांडवल
२. गुंतवणुकीची विक्री
३. सरकारी अनुदान
४. कर्जावरील व्याज
५. तात्पुरते खेळते भांडवल
६. रोख प्रवाह पत्रकातील धनकोमधील वाढ
७. पुरवठादारांना आगावु रक्कम अदा

- अ) आर्थिक क्रिया
- ब) कार्यवाहीन क्रियेतील रोख आंतर प्रवाह
- क) खेळत्या भांडवलात वाढ होते
- ड) गुणात्मक संकल्पना
- इ) अस्थिर मालमत्ता
- फ) गुंतवणुक क्रिया
- ह) हंगामी खेळते भांडवल

किंवा

४. थोडक्यात टिपा द्या (कोणतेही तीन) :

१५

१. आर्थिक क्रियातील रोखप्रवाह
२. कायमस्वरूपी खेळते भांडवल
३. नफा निर्देशांक
४. सुरक्षित किनारा मूल्य
५. बचावलेल्या वस्तूचे मूल्य.